

SOMMERHUSET + TOMMY

REGISSØR	OLE GIÆVER
NASJONALITET	NORGE
SPRÅK	NORSK
PRODUKSJONSÅR	2008, 2007
SPILLETID	40 MIN + 12 MIN
SENSUR	TILLATT FOR ALLE
MANUS	OLE GIÆVER
PRODUKSJON	KARIN JULSRUD, OLE GIÆVER
SKUESPILLERE	MARIA BOCK, MARTE MAGNUSDOTTER, KIM SØRENSEN, KAROLINE ØYAN, ANDERS BAASMO CHRISTIANSEN, BJØRN SUNDQVIST
DISTRIBUSJON	ARTHAUS FILMSTUDIEARK SKREVET AV PER TERJE NAALSUND
KLASSETRINN	8.-10. KLASSE, VIDEREGÅENDE
FAG	NORSK, KRL
EMNER	FILMKUNNSKAP, FILMMANUS, SORG, MOBBING, LIVSSTIL

DETTE ER ET FILMSTUDIEARK UTGITT AV FILM&KINO. FOR Å BESTILLE
BILLETTER TIL FILMEN TA KONTAKT MED DIN NÆRMESTE KINO

OM FILMENE

Novellefilmen *Sommerhuset* er et alvorlig karakterdrama som tar opp sorg, søskenforhold og følelser. Den handler om Renate som bor sammen med lillesøsteren sin Hedda. De har mistet moren sin, som lenge var syk, og forholdet mellom søsknene blir stadig verre. Hedda anklager Renate for å være for lite oppmerksom mot henne. For å gjøre noe med dette inviterer Renate Hedda med på en tur til sommerhuset, der de brukte å feriere sammen med moren. Men Hedda vil ikke være med. Renate vil reise likevel, og tar i stedet med seg en venninne av en venninne, Mari. Reisen til sommerhuset vekker minner hun lenge har fortrengt, og som har med rollen hennes som ansvarlig storesøster å gjøre.

Kortfilmen *Tommy* er en dialogdrevet komedie som berører temaer som mobbing og livsstil på humoristisk vis. Den handler om Arild som er på fjelltur i traktene der han gikk på skole som barn. Der støter han på faren til Tommy, som han gikk i klassen til. Arild forsøker å unngå å måtte snakke med ham, men faren til gutten vil ikke la ham slippe unna. Han har ganske mye å ta opp med ham. Blant annet skal Arild ha mobbet sønnen hans.

OM FILMSTUDIEARKET

Filmstudiearket gir innfallsvinkler til å trenge inn i filmenes form og innhold, og gir i tillegg en liten innføring i hvordan filmmanus kan skrives.

REGISSØREN

Regissør og manusforfatter Ole Giæver er født i 1977. Han har studert ved Nordland Kunst- og Filmskole (1999-2001) og ved kunstakademiet Konstfack i Stockholm (2001-2005). Han har holdt en rekke filmverksteder for ungdom i regi av kulturhuset Tvibit i

Tromsø. *Tommy* og *Sommerhuset* er henholdsvis hans syvende kortfilm og første novellefilm. Han arbeider nå på sin første spillefilm.

FORSKJELLEN PÅ NOVELLEFILM OG KORTFILM

Verken novellefilm eller kortfilm lar seg enkelt definere, og det finnes en rekke grunner til å velge det ene eller andre formatet. Novellefilm lar seg enklest definere som en film på 20-50 minutter som forteller en enkel historie med fokus på karakterene i historien. Den har mange likhetstrekk med noveller i litteraturen som ofte handler om en skjellsettende opplevelse for en person.

Kortfilm kan derimot være alt mulig. Hvis en kortfilm forteller en historie, så er fortellingen gjerne mer episodisk og lar sjelden karakterene gjennomgå en utvikling i løpet av filmen. Tendensen er at kortfilmer gjerne forteller om et møte og at personene i filmene fremstår som lett gjenkjennelige typer. Men kortfilmer kan også la være å fortelle en historie, og heller utforske andre måter å uttrykke seg med film på. Kortfilmer kan særlig være god til å formidle spesielle stemninger, synsvinkler og mer symbolske fortolkninger av virkeligheten. Mangelen på strenge rammer og det at kortfilm ikke koster veldig mye å lage, gjør den velegnet både for uerfarne filmskapere som vil lære seg filmhåndverket og for erfarne filmskapere som vil prøve ut nye uttrykksformer.

Hvor kan man se novelle- og kortfilmer?

Både novellefilmer og kortfilmer vises mest på festivaler. I Norge er det Kortfilmfestivalen i Grimstad som har mest prestisje. I 2007 vant *Tommy* to priser ved den festivalen.

TV viser også av og til kortfilmer, og det er ikke uvanlig at NRK er med på å finansiere novellefilmer, slik som serien *Ekko av Ibsen* (8 novellefilmer) som ble

laget i Ibsenåret 2006. Novellefilmer på underkant av 30 minutter passer nemlig godt inn i programmeringen av tv-kanaler.

På kino hender det at kortfilmer blir vist som forfilm. Det er sjelden at kort- og novellefilmer blir vist på kino som en egen filmkopi, slik som *Sommerhuset* og *Tommy* blir det.

Hvert år gir Norsk filminstitutt ut en DVD med det som de anser som årets beste kortfilmer og novellefilmer. Det er kanskje den beste kilden for arbeid med kort- og novellefilm i undervisningen.

OPPGAVE 1

En sammenligning av *Sommerhuset* med *Tommy* kan være en god måte å finne fram til særtrekket ved hver av de to filmene på. Sammenlign gjerne både ytre forhold (som antall personer, scener, innspillingssteder, hvordan de er filmet) og indre forhold (som hvor nært går vi innpå personene, hva handler de om, hvor mye av meningen i filmene overlates det til tilskuerne å konstruere osv.). Hva er forskjellig? Hva er likt?

INTERVJU MED OLE GIÆVER OM DET Å SKRIVE MANUS

Hva er utgangspunktet for filmhistoriene dine? Er det et bilde, en metafor eller en historie?

Veldig ofte starter de med et bilde. *Sommerhuset* startet med bildet av to jenter som satt i en bil sammen uten å kjenne hverandre særlig godt. Og så begynte jeg å tenke på hva som var grunnen til at de befant seg der. *Tommy* startet med at to mennesker møtte hverandre på gata, og den ene hadde ikke lyst til å snakke med den andre, forteller han.

Hvordan går du fram når du skriver dialog?

Jeg bruker mye tid på å gjøre meg kjent med personene i filmen. Jeg skriver hele livsløpet deres, med oppturer og nedturer, helt fram til det øyeblikket filmen begynner. Det gjør at jeg kjenner dem så godt at dialogen nærmest skriver seg selv. Den første versjonen jeg skriver er kjempelang, for det er viktig å ikke være selvkritisk i begynnelsen. Å skrive manus handler aller mest om å skrive om igjen og om igjen, og derfor er det viktig at førsteversjonen inneholder så mye materiale som mulig, forklarer han.

Hvor mange ganger skrev du om manuset til Tommy?

Tommy skrev jeg vel 6-7 versjoner av. Og *Sommerhuset* har jeg skrevet 11 versjoner av.

Hva er du opptatt av under omskrivinga?

Det er mye dialog som rett og slett kan strykes fordi den er unødvendig for framdriften i filmen. Jeg er opptatt av at hver scene i filmen skal ha en egen konflikt, og det personene gjør og sier skal hele tiden være motivert som reaksjoner på hverandres utspill i denne konflikten. Videre skriver jeg om mange replikker for å styrke underteksten. I *Sommerhuset* lar jeg ikke Renate si "jeg hater deg" til kjæresten til søstera. Hun spør ham i stedet i en ganske hyggelig, men noe ironisk tone: "Har du kjøpt deg ny jakke?". Enkelte ganger erstatter jeg også dialogene med handling. Hvis noen ikke er interessert i hva den andre sier, så kan jeg la dem se ut av vinduet eller ta fram mobiltelefonen og se på den, i stedet for å svare den andre.

Hva er vanskelig under manusskrivingen, synes du?

Det er vanskelig å begrense manuset. Jeg har ofte lange dialoger der det er for lite utvikling i samtalen. Derfor jobber jeg med å erstatte dialogene oftere med handling, og med å forsikre meg om at det er god flyt i dialogene. Alle replikkene bør være motivert av noe.

OPPGAVE 2 — UNDERTEKST

Undertekst skapes ved at personene ikke sier rett ut hva de mener eller føler. I stedet må forfatteren skape situasjoner der særlig ansiktsuttrykk og kroppspråk kan avsløre at det ligger noe under de hverdagslige

replikkene som personene kommer med. Dermed skapes også en mer aktiv tilskueropplevelse, for det er tilskueren som må tolke disse tegnene og tenke seg til hva som egentlig står på spill.

I scenen der Renate spør kjæresten til søstera om han har kjøpt ny jakke, skapes det en underliggende mening ved at han oppfatter spørsmålet som et reelt spørsmål: “Den er ikke helt ny,” svarer han, “for den er kjøpt på Fretex.” Men Renate markerer med kroppspråket sitt at hun ikke er interessert i svaret hans. Hun har tydeligvis spurt ham bare for å være ekkel. Scenen forteller ikke bare at kjæresten ikke forstår sarkasmen hennes, men vel så mye at Renate er en som tilsynelatende er hyggelig, men i virkeligheten oppfører seg ganske nedlatende mot andre. Dessuten er hun lite interessert i å kommunisere med andre. Som tilskuer blir det da naturlig å spørre seg: Hva kan grunnen være til dette?

Verken i *Tommy* eller i *Sommerhuset* kommer målene til personene klart fram i dialogene. Målene til hovedpersonene er ikke uttalte, og dermed må vi tolke underteksten i scenene for å avgjøre hva de egentlig vil. Det er ikke som i actionfilm, der helten på slutten nedkjemper fienden eller som i en kjærlighetsfilm, der de to som elsker hverandre endelig får hverandre. Det er ikke engang sikkert at Renate og Arild selv vet hva de vil hele tiden, men at det er noe som forandrer seg og som de oppdager underveis. For eksempel er det klart at Arild har som mål å slippe å snakke med Abrahamsen, men når han først må snakke med ham, blir han stilt overfor andre utfordringer og muligheter.

For filmen *Tommy*:

- a) Hva vil du si at Arild vil? Begrunn svaret ditt med tolkninger av handling og dialog i filmen.
- b) Hva vil du si at Abrahamsen vil? Begrunn svaret ditt

med tolkninger av handling og dialog i filmen.

For filmen *Sommerhuset*:

- a) Hva vil du si at Renate vil? Begrunn svaret ditt med tolkninger av handling og dialog i filmen.
- b) Hva vil du si at Mari vil? Begrunn svaret ditt med tolkninger av handling og dialog i filmen.

OPPGAVE 3 — SKRIV EGET MANUS

Skriv selv et manus etter inspirasjon av *Tommy*. La to personer møte hverandre et spesielt sted, og la gjerne mobiltelefonen stå sentralt i handlingen. Følg denne oppskriften:

- a) Hva slags konflikt er det mellom målene til de to personene?
- b) Skriv ned forhistorien til begge personene.
- c) Skriv deretter dialogen mellom dem så fritt som mulig uten å tenke på at det skal fungere som film.
- d) Skriv deretter om manus. Stryk unødvendig dialog, skap undertekst og se om det er replikker du kan gjøre om til handling.

Etterpå kan dere gjerne spille det som teater for resten av klassen, eller dere kan spille det inn som film.